

## 2. AZ IGE TESTTÉ LETT A KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

(Jn 1,1–18)

### TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(**Felhasznált irodalom:** Ulrich Wilkens: Das Evangelium nach Johannes, Göttingen, 1998; Ravasz László: Kis dogmatika, Budapest 1990; Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Leonart Goppelt: Az Újszövetség teológiája, Budapest 1992; Alister McGrath: A keresztyén hit, Budapest, 2006)

A református egyházi év, a karácsonyi ünnepkör advent első vasárnapjával kezdődik. Az ünnepkörhöz tartozó ünnepek:

- Advent négy vasárnapja,
- Szenteste,
- Karácsony első napja,
- Karácsony második napja,
- Óév,
- Újév,
- Jézus megkeresztelkedésének ünnepe.

#### **Karácsony Jézus testet öltésének ünnepe:**

Karácsonykor azt ünnepeljük, hogy Isten az emberi világot úgy menti meg, hogy Ő maga emberként jelenik meg, felveszi magára ezt az emberi alakot, és beleöltözik az ember életébe és sorsába.

János evangéliuma Jézusnak egy másik arcát mutatja be, mint a szinoptikus evangéliumok. Ha különbséget szeretnénk tenni a két Krisztusábrázolás között, akkor azt lehetne mondani, hogy a szinoptikus evangéliumok elsősorban a történeti Jézus mutatják be, addig János evangéliuma elsősorban a mennyei Isten Fiáról beszél.

#### **1–8. versek: Prológus**

A hagyomány szerint a János evangéliumának első nyolc verse őskeresztyén gyülekezeti ének. Jézus Krisztust, Aki a történelem egy adott idejében jelent meg, a végtelen időbe helyezi. A himnusz első felében (6–8. versek) Isten Fiának az önmaga megaláztatásáról szól, az eredeti Istennel egyenlőségből az emberiséggel való teljes közösségből, az inkarnációtól a kereszthalálig.

**1–3. versek:** János evangéliuma, és Jézus története is ugyanazzal a kifejezéssel kezdődik, mint a teremtés története a Szentírás elején: „*kezdetben*” Ez a kezdet azonban nem a teremtésre vonatkozik, hanem az idők előtti időre. Ez a három vers az Atya és a Fiú kapcsolatáról beszél. Az egységről. A görög 'logosz' szó héber megfelelője a 'dábár', ami szót és tettet egyaránt jelent. A Logosz, ami a bölcsesség, tudás és a történés egyszerre. A harmadik vers szól a teremtésről, de lényegében csak a Teremtőről vall.

**4–5. versek:** A harmadik vers után kimarad a bűnbeesés tényére való utalás. Ez a két vers már Jézus testet öltése utáni reakciókat mutatja be. Kontrasztosan beszél János Istenről és a teremtett világról. A sötétség és a világosság a bűn és a büntelenségnek a szimbóluma is. A bűnbeesett világ reakciója Isten testet öltésére az elutasítás. A sötétségben élő világ nem ragadta a testet

öltött Krisztus által kapott lehetőséget.

**6–8. vers:** Ennek a testté lett Logosznak a történetét azonnal Keresztelő Jánossal köti össze János evangélista. Ugyanazzal a szóval fejezi ki az evangélista János megjelenését, mint a 3. versben a teremtett világ életre hívását. Ő is Isten akaratából és küldetése révén jelent meg a világban. Keresztelő János személye körül felvetődött a kérdés, hogy ő-e a Messiás. A prolókus szerint ő csak tanú. Isten küldötte. Tanúsága azonban nem azt jelenti, hogy ő egyszerűen szóban tesz bizonyosságot. Hanem 7. vers szerint mártír, azaz olyan tanú, aki megpecsételi tettekkkel a szavait. Kétszer hangzik el a versben a mártír kifejezés. Sőt a 8. versben még egyszer. Előre vetíti ezzel Keresztelő János sorsát.

**9–13. vers:** Ezek a versek valójában a korábbi verseket ismétlik el annyival kiegészítve, hogy megjelennek azok, akik mégis befogadták Krisztust. Minden ember lehetőséget kapott arra, hogy felismerje a Megváltót. A prolókus Jézusnak az Atyával való egységéről beszélt, itt pedig szó esik arról, hogy Jézus egy volt az emberekkel. (11. v.) Három szó is kifejezi, hogy ez a világ a Jézus saját világa volt. És itt nem kellett.

**14–18. vers:** Jézus valóságát a fizikai test megnevezésével hangsúlyozza az evangélista. Nem csak eljött, hanem sátrat vert a földön, ahogy ezt a görög ige jelentése elmondja. Kegyelem és igazság jellemezte Jézus dicsőségét. Jézus kettős természetének kifejezése az, hogy testben jelent meg és az ő dicsőségét látták az emberek. Az Ószövetségben olvassuk, hogy Istent senki sem láthatja szemtől-szembe az Ő dicsősége miatt. Jézus testetöltésével kiderül, hogy Isten felvállalta azt, hogy saját magát az emberi test kerete közé helyezze, hogy mégis láthassa az ember az Ő dicsőségét. Annak a hangsúlyozása, hogy Isten lett testté, az ellen a tévtanítás ellen szól, amely szerint Jézusnak nem volt valóságos teste, hanem csak látszat teste. Másrészt az ellen a tévtanítás ellen, amely a testet elveti. A 17. versben szereplő kegyelem és igazság fogalmak az Ószövetségben gyakran fordulnak elő együtt. 2Móz 34,5–6 szerint e két tulajdonság Isten nevéhez tartozik. *„Ekkor szállt felhőben az ÚR, odaállt mellé, és kimondta az ÚR nevet. <sup>6</sup>Elvonult előtte az ÚR, és így mondta azt ki: Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türeleme hosszú, szeretete és hűsége nagy!”* Az az Isten lett testté Jézus Krisztusban, aki magát a népének kijelentette.

**Logosz-Jézus:** János evangéliumának az elején használt görög filozófiai kifejezés, a gnózis fontos kifejezése. János evangélista azonban Jézus praeegzisztenciájáról, (testet öltés előtti) létezéséről szól. Krisztus már létezett a földi Jézus megszületése előtt. Ahogy János evangélista leírja a teremtésnél már ott volt Krisztus.

### **Keresztség gyakorlata Jézus korában:**

Jézus tanítványainak keresztségi gyakorlata formailag a Jézust követők közösségéhez és hitvallásukhoz való csatlakozást jelentette. Értelmét tekintve a bemelegítés maga szimbolikus cselekmény volt. Az alámerülés az addigi tévelygéssel való szakítást jelentette, a korábbi életmód megbánását, az ítélet felvállalását, az ömber halálra adatását. A vízből való kiemelkedés pedig a bűnbocsánatot, az új életre kelést, a fiúvá fogadást jelentette (Róm 6), a Krisztushoz tartozók közösségéhez való tartozást.

*„Bár maga Jézus nem keresztelt, hanem a tanítványai.”* (Jn 4,2)

### **Jézus megkeresztelkedése:**

Jézus megkeresztelkedése áldozati halálára előre mutató jel volt, amit megerősített Isten Szentlelkének a kijelentése is, amikor az égből szólalt meg: *„Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.”* (Mt 3,16) Ez a mondat teszi mindenki számára érthetővé, hogy Jézust, és cselekedeteit, szavait és tetteit milyen dimenzióban kell értelmezni. Ő Istennek az az egyetlen

Fia, akiben maga Isten cselekszik, akiben maga Isten jött el a földre. Isten hosszú hallgatási idő után ismét megszólal a mennyből.

A mennyből megszólaló mondat olyan, mint egy prófétai elhívás, mint a végidők Úr Szolgájának az elhívása. „Ez az én szolgám, akit támogatok, az én választottam, akiben gyönyörködöm. *Lelkemmel ajándékoztam meg, törvényt hirdet a népeknek.*” (Ézs 42, 1)

Jézusnak nem volt szüksége arra, hogy megkeresztelkedjen, mivel ő büntelen volt. Az Ő megkeresztelkedésének ezért más a jelentése és jelentősége, mint bárki másénak. - Egyrészt Jézus a megkeresztelkedésével kifejezte, hogy Keresztelő János személye, tanítása mellé áll. Keresztelő János vonakodott Jézust is megkeresztelni: „*János azonban megpróbálta visszatartani őt, és ezt mondta: „Nekem volna szükségem arra, hogy megkeresztelj, és te jössz hozzám?”*” (Mt 3,14)

- Másrészt (ez a lényeges) Jézus ezzel a tetteivel kifejezi, hogy beállt a megtérésre hívottak közé, kifejezi, hogy ő is azt az életet fogja isteni mivoltában a földön élni, amit minden más. Ahogyan magára vette az emberi természetet, úgy veszi magára mindazt, ami ezzel a sorssal együtt jár. Büntelenként a bűn következményét is felvállalja. A megváltást úgy viszi véghez, hogy az emberek élete lesz az élete, és az emberiség sorsa lesz az ő sorsa is.

### **Keresztség:**

Jézus előtt már gyakorolták a keresztséget, de értelmet Jézusban nyert. Az üdvtörténet során Isten az Ő igéjét folyamatosan jelekkel és cselekményekkel szemléltette, erősítette meg és pecsételte meg. A keresztség az Újszövetség első sákramentuma. Ószövetségi előképe a körülmetélkedés. A keresztség egyszeri, megismételhetetlen. A keresztség a kegyelmi szövetségbe való felvételt jelenti és ezt a felvételt pecsételi meg. A bűnbocsánatot és az újjászületést nem a keresztség adja. A keresztelés előfeltétele a hitvallástétel.

A keresztség mai gyakorlata szerint csak vízzel való meghintés történik, nem pedig teljes alámerülés a felemelkedés a vízből. A keresztség egyszeri esemény.

### **VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK**

*(Felhasznált irodalom:* Fodorné Nagy Sarolta: A katechézis kommunikációs problémái, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.; Schweitzer, Friedrich: Vallás és életút – Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.)

Az advent hosszú időszaka lehetőséget ad arra, hogy minden évben átélhessük az ünnep örömét. A szeretet kifejezésének megannyi módja mutathat arra az Istenre, Aki szeretetét mutatta meg azzal, hogy egészen közel jött az emberhez, emberré lett. Isten szeretetének ez a különleges volta egyrészt titokzatos, másrészt a családi kötelékek, szeretetkapcsolatok formájában átélhető. A meglepetések, ajándékok készítése, az ünnepi dekoráció, a közös éneklés megmozgatják az érzelmeket és közelebb visznek egy szerető, elfogadó Istenhez. Az istenkép formálódásában, épülésében segítséget ad Istennek a szeretettel való azonosítása. Az emberhez hasonló Isten helyett már olyan elvont fogalmakat is köt a tanuló Istenhez, mint a jóság, szeretet. A karácsony ünneplése pedig segíthet abban, hogy mindez érzelmgazdaggá és egyre inkább személyesebbé váljon számára.

## ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

**Fő hangsúly:** Az élet szerves részei ünnepek.

**Kognitív:** Annak a bemutatása, hogy a karácsonyi ünnepkörben milyen ünnepek vannak és ezek milyen üzenetet hordoznak a számunkra.

**Affektív:** Az ünnep megélésének háttere és érzelmi vonatkozásai.

**Pragmatikus:** Arra bátorítás, hogy az ünnepek megértett üzenetét saját életére nézve keresse és ezt a lehetőségeinek megfelelően mások számára is adja tovább.

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
<b>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</b>	<p>Kezdjük az órát gyertyagyújtással – gyújtsunk meg egy gyertyát, vagy adventi koszorún az időszaknak megfelelő számú gyertyát Énekeljünk néhány adventi, karácsonyi éneket!</p> <p><b>1. Beszélgetés:</b> TK ünnepkörök Milyen ünnepek tartoznak a karácsonyi ünnepkörhöz? Melyiket szoktátok megünnepelni?</p> <p><b>2. MFEI 1. 2.:</b> Milyen érzésekkel vártok a karácsonyra? Hogyan ünnepeltek?</p>	<p>Az adventi öröm átélése</p> <p>TK Ünnepi érzések felidézése</p> <p>MFEI 1. 2. feladat</p>
<b>Feldolgozási javaslat</b>	<p><b>1. Az advent jelentése</b> <b>A karácsony jelentősége</b> Beszéljük meg: mit tudnak róla Mutassunk rá: Advent: az Úr eljövetele Karácsony: Jézus Krisztus testté létele</p> <p>MFEI 1.: mit jelent az advent kifejezés</p> <p><b>2. Jézus születésének örömhíre János evangéliumában</b> TK</p> <p>Olvassuk el az Igét, és beszéljük meg: Miben különbözik az eddig megismert karácsonyi történetektől? A jánosi igeszakasz sajátossága: az üzenetre mutat, Jézus, mint világosság</p> <p><b>3. Aranymondás:</b> <i>„Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14)</i></p>	<p>TK MFEI 1.</p> <p>Rámutatás az advent jelentésére, a karácsony jelentőségére</p> <p>TK A karácsonyi eseményre vonatkozó Ige megismerése János evangéliumából</p> <p>TK Az aranymondás értelmezése</p>

	<p>Értelmezzük a mondatot! Miért jó hír ez?  <u>Mutassunk rá: Isten jelen lehet az életünkben és az ünnepünkben (Immánuel= velünk az Isten!)</u></p> <p>MFEI 4.: imádság Szentestére, ajándékba a családnak  Mutassunk rá: az ünnep ajándéka, hogy Isten velünk lehet Jézus Krisztus által, ennek megélése az imádság is</p> <p><b>4. Énekjavaslat:</b> Jöjj, ó jöjj... (TK 10. ének),  Új világosság... (TK 20. ének)</p>	<p>MFEI 4. feladat  Rámutatás a karácsony igazi ajándékára, s a továbbadás lehetőségére</p>
<b>Munkáltatás</b>		
<b>Házi feladat</b>	<p>MFEI 6.: Gyűjts karácsonyi képeket, képeslapokat!  Készíts belőlük montázst a következő üres helyre!</p>	

## TOVÁBBI ÖTLETEK

### A születés (film):

<http://www.nicelife.hu/galeria/film/szuletes.php>

### A karácsonyi történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/mary-angel/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-003-birth-announcement/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ed-mary-angel/>

<http://www.freebibleimages.org/photos/shepherds-angels/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-shepherds-angels/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ed-shepherds-angels/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/christmas-shepherds/>

### A Király megszületett című rajzfilm:

<https://youtu.be/ENSUfRBPWK4>

**A film 52 perces, részleteiben felhasználható az órán.**

## Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

**Tankönyv: 95–96. oldal**

A képen látható:

- Infografika: karácsonyi ünnepkör
- Fénykép: adventi koszorú

A szöveg: Advent. Az Ige testté lett

### Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

#### 1. Képolvasási javaslat:

- Milyen ünnepek tartoznak a karácsonyi ünnepkörhöz? Mit tudsz ezekről az ünnepekről?
- Figyeld meg az adventi koszorút! Mit jelképez ez a koszorú? Honnan származik ez a szokás? Keresd meg az interneten!

#### 2. Szövegelemzés

- Mi az advent szó jelentése? Kire vonatkozik? Mi történik az adventi időszakban?
- Mit jelent János evangéliumából vett idézet: „Az Ige testté lett!”?
- Gondold végig a karácsonyi történetet! Milyen képek jelennek meg előtted?
- Ti hogyan ünnepeltek karácsonykor?

### Beszélgétpontok az aranymondáshoz

*„Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14)*

- Keressétek ki a Bibliából az Igét! Olvassátok el! Értelmezzétek!
- Mit jelent „az Ige testté lett”? Kiről beszél Keresztelő János?
- Ki az Atya egyszülöttje?

### Ráhangelődéshez:

#### **Ünnepek:**

Írjuk fel kisebb lapokra állami, egyházi és családi ünnepek, ünnepségek neveit, lehetőleg jusson mindenkinek egy a csoportban. (Karácsony, húsvét, március 15, keresztelő, születésnap, ballagás stb.) A csoport elé kiállva pantomimmal vagy másféle mutogatással, némajátékkal próbálják meg elmutogatni, rávezetni a csoport többi tagját arra, hogy melyik ünnepet húzták. (Pl. március 15 – kokárdát tűz, születésnap – tortát kap, húsvét – locsolkodik stb.) Utána kicsit beszélgethetünk arról, hogy mik voltak azok a tipikus elemek, amikből rá lehetett ismerni az ünnepre, kicsit részletesebben belemehetünk a karácsony tipikus jegyeibe és megvizsgálhatjuk, hogy ezek mennyire felelnek meg a bibliai karácsonyi üzenetnek.

#### **Ének:**

Beszélgétek meg a következő ének alapján, mit jelenthet számunkra az advent!

H. Robr

d

Ad-ven-ti hír-nök: friss fenyő-ág.  
 Lo-bog az el-só gyer-tya láng!  
 Ka-rá-csonytvár-va láz-ban a föld,  
 Is-te-ni gyer-me-ket kö-szönt.  
 Uj-jong a szí-vünk, dal-ra gyúl,  
 Nincs már mesz-sze az Úr!

2. Adventi hírnök: friss fenyőág,  
 Lobog már két kis gyertyaláng!  
 Ha zörget Jézus, jól figyelj ám,  
 Betér a szívünk ajtaján!  
 Ujjong a szívünk, dalra gyúl,  
 Nincs már messze az Úr!
3. Adventi hírnök: friss fenyőág,  
 Lobog már három gyertyaláng!  
 Múlnak az évek, életünk száll,  
 De utunk végén Jézus vár!  
 Ujjong a szívünk, dalra gyúl,  
 Nincs már messze az Úr!

4. Adventi hírnök: friss fenyőág,  
 Lobog már négy kis gyertyaláng!  
 Azt mondta Jézus; visszajön még,  
 Újjá lesz akkor föld és ég!  
 Ujjong a szívünk, dalra gyúl,  
 Nincs már messze az Úr!

*M. Fresch nyomán Hamar István*

Készítsetek „Kérdezz-felelek” játékot a karácsonyi történetben szereplő tárgyakhoz! A kérdéskártyákra írjatok 6-6 állítást az egyes tárgyakhoz. Próbáljátok is ki a játékot!

## INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

### MFEI 115. o. 5. feladat/MFGY 87. o. 5. feladat

Az értelmezendő ige nem az itt szereplő, hanem a János 1,14 – a lecke aranymondása

#### A témához felhasználható énekek:

- Református Énekeskönyv (RÉ21): 417. dicséret 1. és 3. versei: Jöjjetek Krisztust  
 Református Énekeskönyv (RÉ21): 432. dicséret 2–3. versei: Boldog, ki csendes  
 Református Énekeskönyv (RÉ21): 434. dicséret 1. 7–8. versei: Nénkünk születék (+BS, DU)  
 Református Énekeskönyv (RÉ21): 412. dicséret 1–2. versei: Itt állok jászolod felett (+BS)  
 Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 82. Új esztendő, vígság szerző (újévi ének)  
 Jézushoz Jöjjetek: 111. Várni jó – kánon (+DU)  
 Hittankönyv: 20. 1–2. 5–6. versei: Új világosság jelenék (371. d. RÉ21)